

รายวิชาสังคมศึกษา

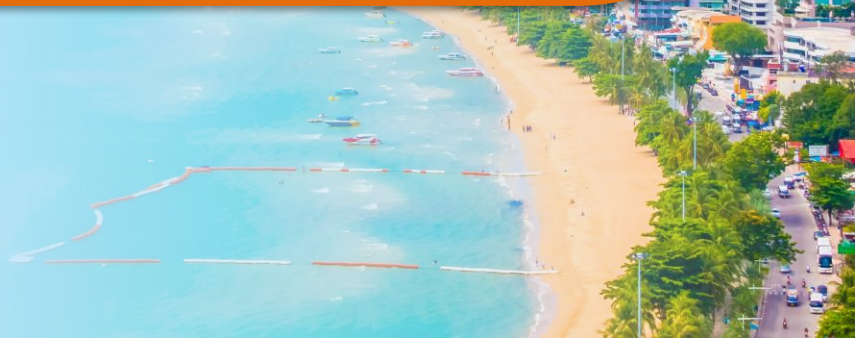
รหัสวิชา สด๕๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง เรียนรู้ธรรมชาติภาคตะวันออก

ครูผู้สอน ครูนจรักษ์ สุขเจริญ
ครูสุกฤณา นกเทียน

เรียนรู้ธรรมชาติภาคตะวันออก

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. สามารถอธิบายลักษณะของภูมิลักษณะกับภูมิสังคมของภาคตะวันออก
๒. วิเคราะห์ลักษณะของภูมิลักษณะที่มีผลต่อภูมิสังคมของภาคตะวันออก
๓. เห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษาภูมิลักษณะกับภูมิสังคมของภาคตะวันออก

<http://rayonghe.blogspot.com/>

คำถามชวนคิด

จากภาพ

นักเรียนคิดว่าเป็นสถานที่สำคัญของภาคใด

คำตอบ ภาคตะวันออก

คำถามชวนคิด

นักเรียนคนใดอาศัยอยู่ หรือเคยเดินทางไป
ท่องเที่ยวจังหวัดที่อยู่ในภาคตะวันออกบ้าง
ลองยกมือตอบในชั้นเรียน

คำถามชวนคิด

นักเรียนรู้จักสถานที่สำคัญหรือ
สถานที่ท่องเที่ยวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือบ้าง

คำตอบ

อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลีว

อุทยานแห่งชาติทับลาน

เกาะสีชัง หาดพัทยา

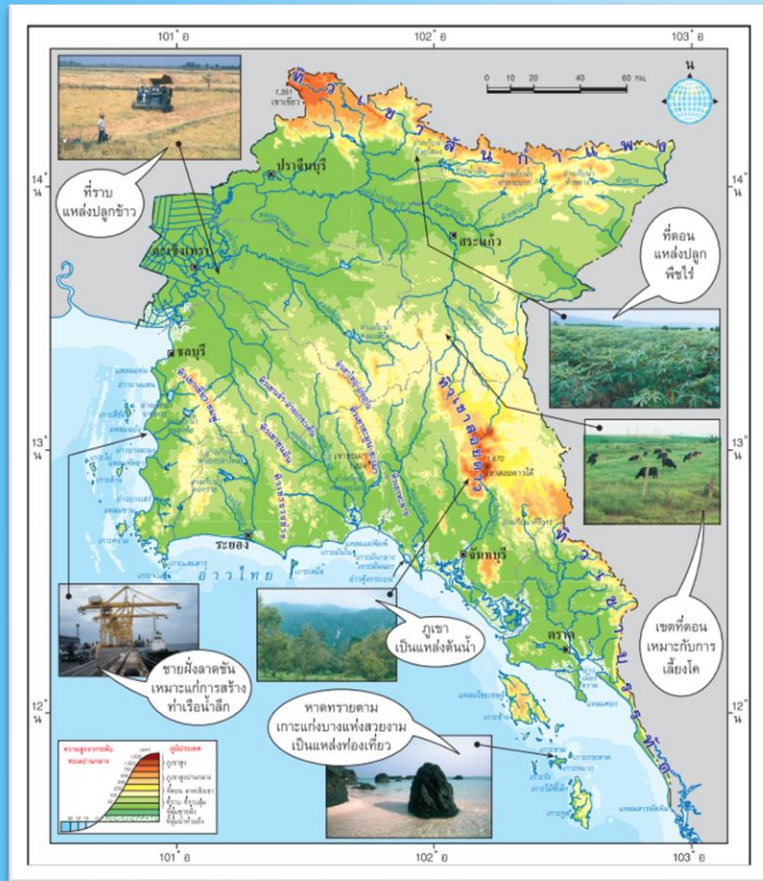

ภาคตะวันออก ของประเทศไทย
ประกอบไปด้วย ๗ จังหวัด ได้แก่
จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด
ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว

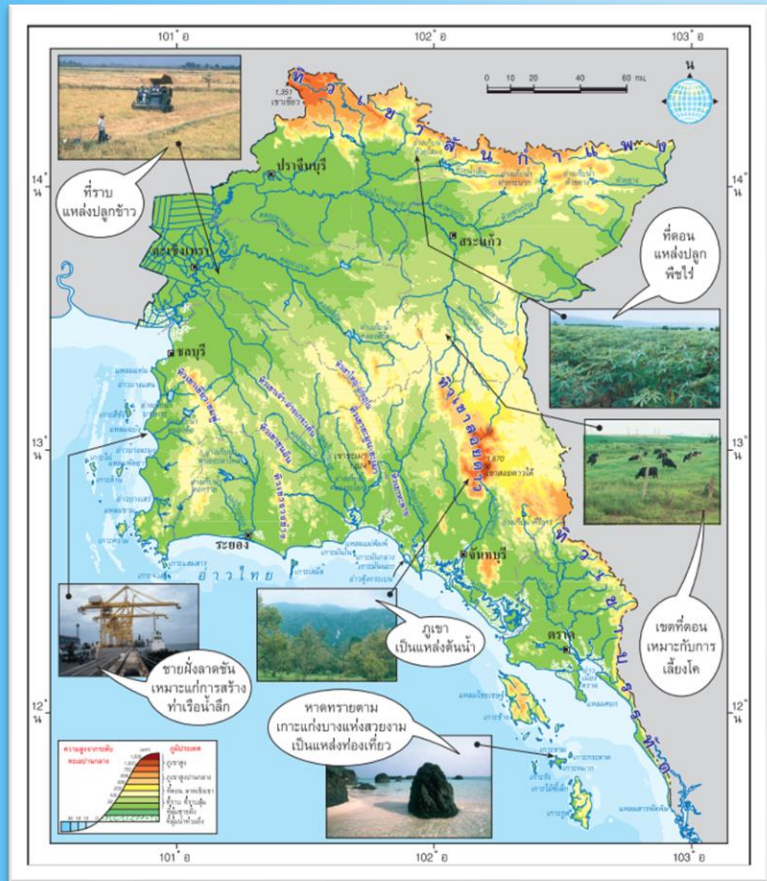

ภูมิลักษณะของ ภาคตะวันออก

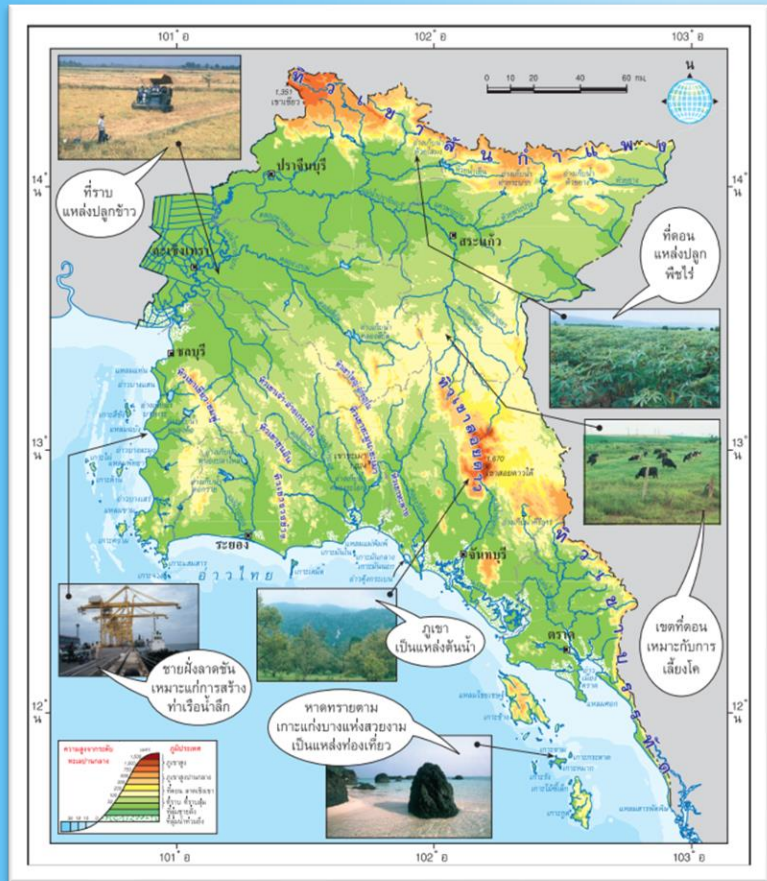
ภูมิประเทศ

ภาคตะวันออกมีลักษณะภูมิประเทศที่หลากหลาย คือ มีภูเขาสูงหรือที่สูงอยู่ทางเหนือ ตะวันออก และตอนกลางของภูมิภาค มีที่ดอนกระจายอยู่ทั่วไป โดยรอบ มีที่ราบชายฝั่งทะเลและหมู่เกาะอยู่ทางตะวันตกและทางใต้ และมีที่ราบลุ่มอยู่ทางตะวันตก

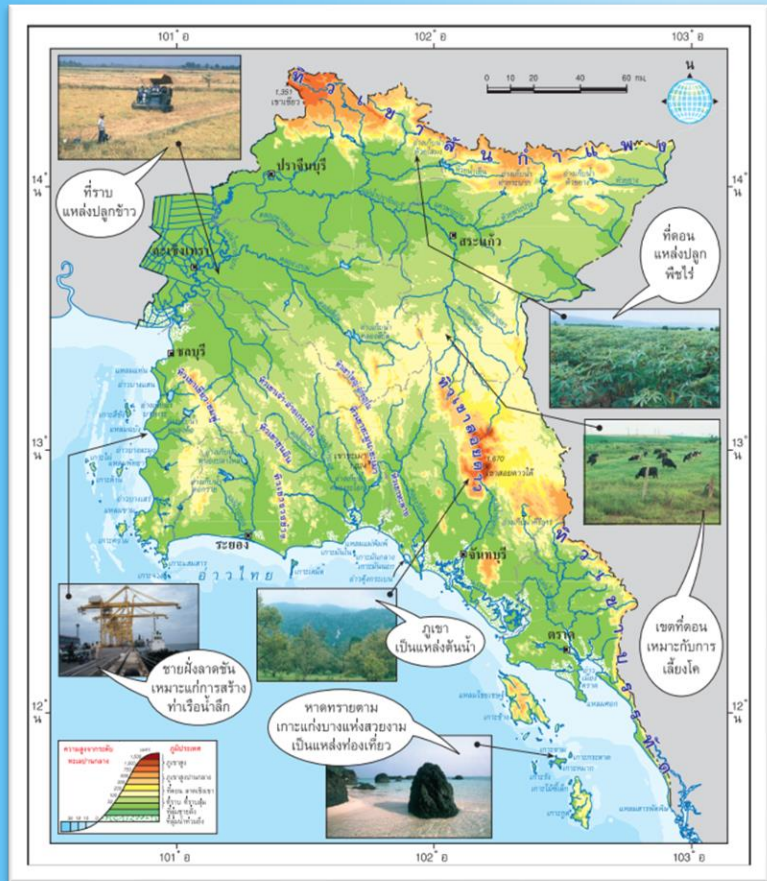
๑.๑ ทิวเขาและภูเขา

ทิวเขาที่อยู่ทางตอนเหนือของภาค ได้แก่
ทิวเขาสันกำแพง บริเวณจังหวัด
ปราจีนบุรีและสระแก้ว เป็นเขตติดต่อกับ
ขอบที่ราบสูงโคราช ทิวเขาสอยดาวอยู่
ตอนกลางของภาค และทิวเขาบรรทัดซึ่ง
อยู่ทางตะวันออก เป็นพรมแดน
ธรรมชาติที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชา

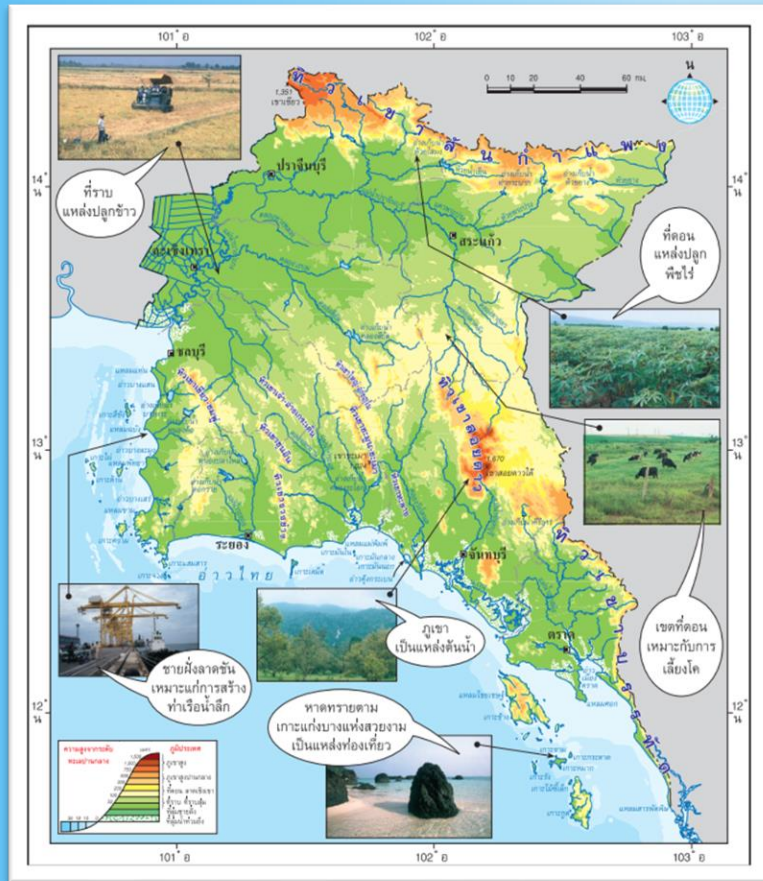

๑.๒ ที่ดอน

ภาคตะวันออกมีที่ดอนกระจาย
อยู่ทั่วไปทั้งภูมิภาค ตั้งแต่ด้าน
ตะวันตกบริเวณจังหวัดชลบุรี
และด้านตะวันออกบริเวณ
จังหวัดจันทบุรีและตราด

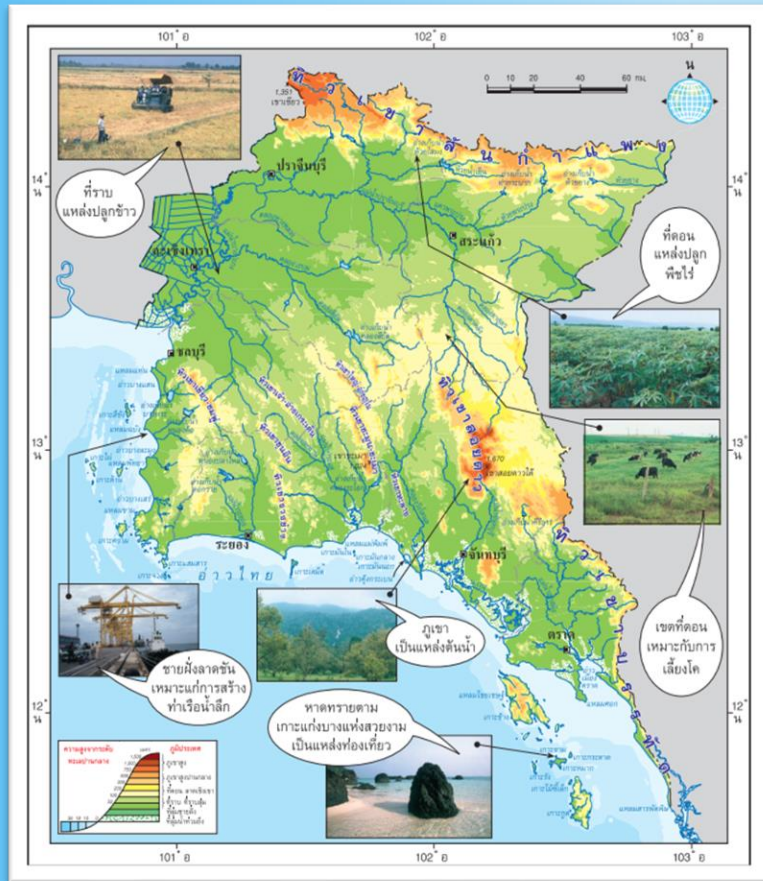

๑.๓ ที่ราบลุ่มแม่น้ำ
อยู่ทางตะวันตกของภูมิภาค
ได้แก่ **ที่ราบลุ่ม แม่น้ำบางปะกง**
และ**ที่ราบลุ่มแม่น้ำปราจีนบุรี**

๑.๔ ที่ราบชายฝั่งทะเลและหมู่เกาะ

พบทางด้านตะวันตกและด้านใต้
มีลักษณะแตกต่างกันออกไป
ทั้งหาดทราย หาดเลน และหาดหิน
มีทั้งฝั่งราบและฝั่งชัน

รวมถึงมีลักษณะเป็นแหลมสลับอ่าว
เกาะและกลุ่มเกาะที่สำคัญ
ได้แก่ กลุ่มเกาะจังหวัดชลบุรี
กลุ่มเกาะช้าง และเกาะกูด

<https://mgronline.com/online/section/detail/9640000024726>

ภูมิอากาศ

ภาคตะวันออกมีอากาศร้อนชื้น
มีฝนปานกลางถึงฝนตกมาก
และมีอากาศเย็นและความชื้น

๓. ทรัพยากรธรรมชาติ

<http://www.rmutphysics.com/charud/oldnews/236/stone/ruby.htm>

แร่ ภาคตะวันออกของประเทศไทย มีหิน
ที่เป็นแหล่งกำเนิดแร่ที่นำไปใช้ประโยชน์
สำคัญ คือ แร่คอรัันดัม ซึ่งเป็นแร่พลอย
(ทับทิม ไพลิน) จังหวัดจันทบุรีและ
จังหวัดตราดเป็นแหล่งแร่พลอย
ที่มีชื่อเสียงหนึ่งของโลก

แร่ อีกชนิดหนึ่งที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญ คือ **แร่ควอตซ์** ที่อยู่ในรูปเม็ดทรายสีขาว เป็นวัตถุดิบในการทำแก้วในจังหวัดระยองและชลบุรี

<https://www.kubotasolutions.com/knowledge/cassava/detail/389>

ดิน ในแต่ละพื้นที่จะมีดินที่
แตกต่างกัน คือ ทางตอนเหนือแนว
หินทรายจากทิวเขาสัณกำแพง
ทำให้ดินทางตอนเหนือของ
จังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้วเป็น
ดินทรายจากหินทรายส่วนใหญ่

ทางตอนกลางของภูมิภาคในเขต
จังหวัดชลบุรีและระยอง วัดฤตุน
กำเนิดดินมาจากหินแกรนิตและ
หินไนส์ ทำให้ดินในเขตนี้เป็น
ดินทราย ดินร่วน และดินทราย
ขาดขาด

<https://www.neonics.co.th/agricultural/soil-ph.html>

ทางตะวันออกในเขตจังหวัด
จันทบุรี ตราด และทางใต้
ของจังหวัดสระแก้ว มีหินอัคนี
หินแกรนิต หินตะกอน
ทำให้บริเวณนี้เป็นดินเนื้อละเอียด

<https://www.tcijthai.com/news/2018/26/current/8507>

แหล่งน้ำ แหล่งน้ำใน
ภาคตะวันออกมีความสัมพันธ์
กับลักษณะของภูมิประเทศ
กล่าวคือ

https://www.matichon.co.th/region/news_1563355/attachment/%E0%B9%81%E0%B8%A1%E0%B9%88%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B3%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%9A%E0%B8%B8%E0%B8%A3%E0%B8%B5

บริเวณทิวเขาสูงทางตอนเหนือ
ตอนกลาง และตะวันออกของภูมิภาค
เป็นแหล่งต้นน้ำ
แม่น้ำที่สำคัญ เช่น แม่น้ำบางปะกง
แม่น้ำประแส แม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำเวฬุ

อ่างเก็บน้ำที่สำคัญ เช่น
อ่างเก็บน้ำบางพระ

อ่างเก็บน้ำคลองสียัด
จังหวัดฉะเชิงเทรา

อ่างเก็บน้ำห้วยยาง จังหวัดชลบุรี

อ่างเก็บน้ำนฤปดินทรจินดา จังหวัดปราจีนบุรี

โครงการฝายบ้านเขาแดง จังหวัดจันทบุรี

<https://mgronline.com/local/detail/9600000105139>

๔. พืชพรรณธรรมชาติและสัตว์ป่า
พืชพรรณธรรมชาติ เช่น ป่าดิบชื้น
ป่าดิบแล้งและป่าเบญจพรรณ
มีสัตว์ป่า เช่น
ช้าง เก้ง วัวแดง กระทิง

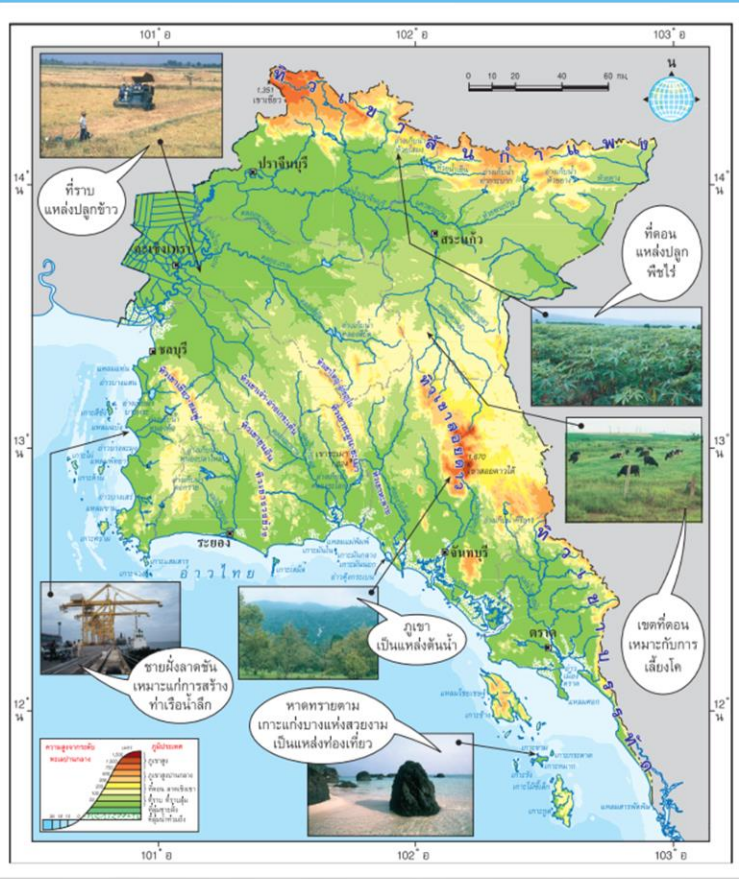

<https://travel.mthai.com/blog/87210.html>

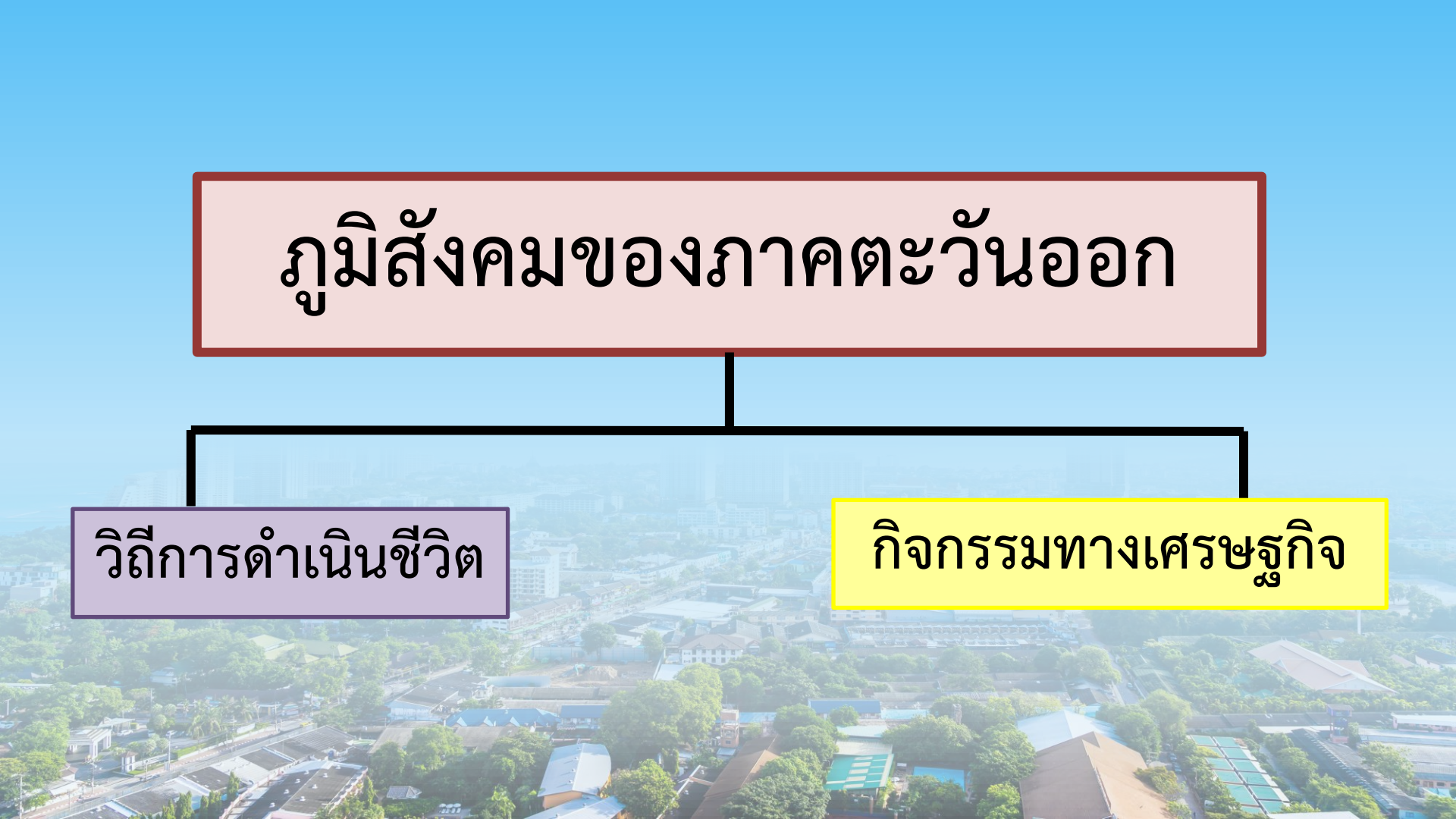
มีอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์
สัตว์ป่า เช่น อุทยานแห่งชาติ
เขาชะเมา-เขาวง
อุทยานแห่งชาติทับลาน
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว-
เขาชมภู่

ภูมิสังคมของ ภาคตะวันออก

ภูมิสังคมของภาคตะวันออก

The background of the slide is an aerial photograph of a city, likely in the Eastern region of Thailand, showing a mix of urban buildings, green spaces, and infrastructure. Overlaid on this image is a hierarchical diagram. At the top is a large light pink rectangular box with a dark red border containing the title 'ภูมิสังคมของภาคตะวันออก'. A vertical black line descends from the bottom center of this box and connects to a horizontal black line. From this horizontal line, two vertical black lines descend to connect to two separate boxes below: a purple box on the left and a yellow box on the right.

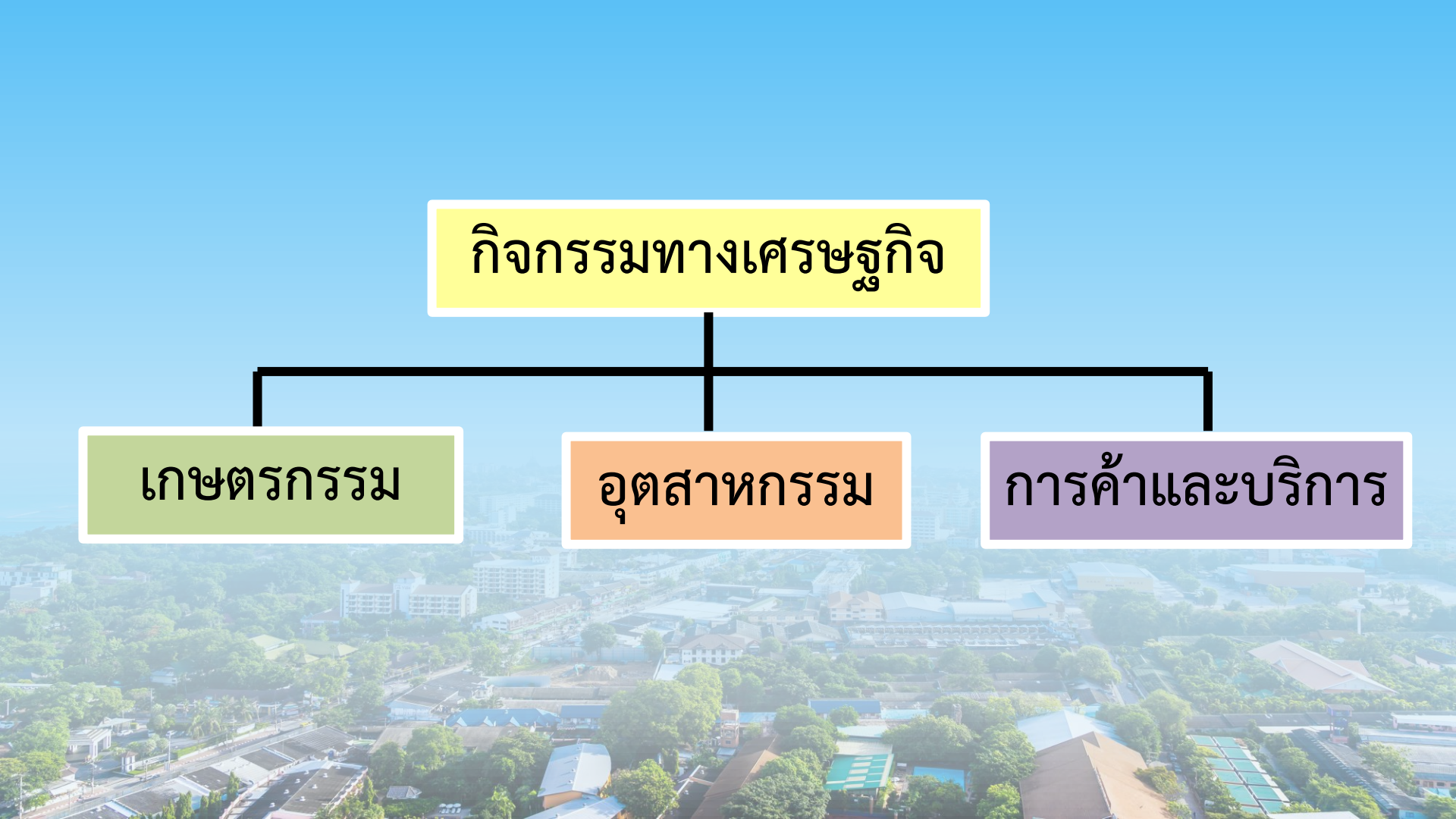
วิถีการดำเนินชีวิต

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

วิถีการดำเนินชีวิต

ภาคตะวันออก ภูมิภาคชายฝั่งทะเล ทำให้มีวิถีชีวิต
แบบชาวประมงแต่ดั้งเดิม และมีอาชีพทำสวนผลไม้ เช่น
ในจังหวัดระยองและจันทบุรี แต่ บริเวณเขตเงาฝน แถบจังหวัด
สระแก้วและฉะเชิงเทรา บางส่วนมีวิถีชีวิตแบบชาวไร่และทำฟาร์ม
ปศุสัตว์ และแถบลุ่มน้ำปราจีนและบางปะกง ประชาชนมีวิถีชีวิต
แบบชาวนาและชาวประมง

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ


```
graph TD; A[กิจกรรมทางเศรษฐกิจ] --> B[เกษตรกรรม]; A --> C[อุตสาหกรรม]; A --> D[การค้าและบริการ];
```

เกษตรกรรม

อุตสาหกรรม

การค้าและบริการ

เกษตรกรรม

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเพาะปลูก
และเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากมีสภาพอากาศที่ชุ่มชื้น
มีฝนตกชุก และมีดินที่อุดมสมบูรณ์ โดยมีการทำนา
ในจังหวัดฉะเชิงเทราและปราจีนบุรี

เกษตรกรรม

การทำสวนผลไม้พบมากในจังหวัดระยอง
จันทบุรี ตราด พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น

เกษตรกรรม

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ข้าว

อ้อย

<https://www.kasetkaoklai.com/home/%E0%B8%A7%E0%>
<https://www.thairath.co.th/> <https://mgronline.com/business/detail/9620000045689>

ลับประรด

มันสำปะหลัง

เกษตรกรรม

ผลไม้ชนิดต่าง ๆ

เงาะ

ทุเรียน

มังคุด

ระกำ

กระท้อน

อุตสาหกรรม

<https://sites.google.com/site/joon5604041616081/>

เช่น อุตสาหกรรมกลั่น
น้ำมันปิโตรเลียม อุตสาหกรรม
ประกอบรถยนต์ อุตสาหกรรม
อาหารกระป๋อง

<https://www.logistics-manager.com/th/laem-chabang-port-grows-upon-success-in-2019/>

การค้าและบริการ

มีท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี
เป็นท่าเรือน้ำลึกที่สำคัญ สำหรับ
ขนส่งสินค้า

มี “ท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา ระยอง-พัทยา”
เป็นสนามบินหลัก รองรับผู้โดยสารจากทุกมุมโลก และใช้สำหรับการขนส่งสินค้า

บริเวณชายแดนมีด้านการค้าชายแดนสำคัญ
กับประเทศกัมพูชา คือ

ด้านคลองลึก - ปอยเปต จังหวัดสระแก้ว

ด้านโป่งน้ำร้อน - พายิน จังหวัดจันทบุรี

ด้านคลองใหญ่ - เกาะกง จังหวัดตราด

และมี**บริการด้านการท่องเที่ยว**เกี่ยวกับทะเลและหมู่เกาะ
แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น หาดพัทยา เกาะล้าน เกาะช้าง เกาะเสม็ด

อุทยานน้ำตกพลั่ว

อุทยานแห่งชาติทับลาน

พิพิธภัณฑ์เจ้าพระยาอภัยภูเบศร

โบราณสถานเมืองศรีมโหสถ

เกาะสีชัง

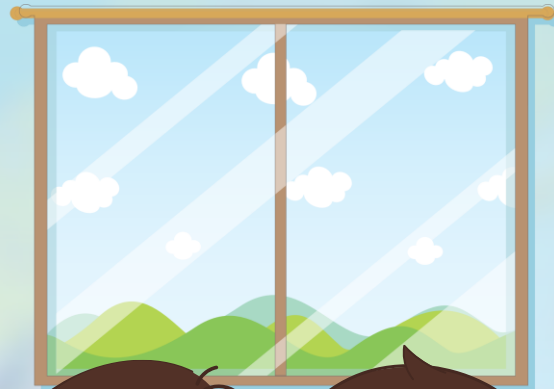
<https://www.google.com/> <https://triph.com>

อ่าวคั้งกระเบน

ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจง : ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๓
เรื่อง เรียนรู้ธรรมชาติภาคตะวันออก

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๓
เรื่อง เรียนรู้ธรรมชาติ
ภาคตะวันออก

คำชี้แจงครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๓
เรื่อง เรียนรู้ธรรมชาติภาคตะวันออก
๒. ครูเดินดูและให้ความช่วยเหลือตาม
ความเหมาะสม

ใบงานที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ธรรมชาติภาคตะวันออก
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง มรดกธรรมชาติ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง เรียนรู้ธรรมชาติภาคตะวันออก
รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ส๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง : นักเรียนสังเกตแผนที่ที่นำมาแสดง แล้วร่วมกันสนทนา โดยใช้
คำถาม ดังนี้ (ตอนที่ ๑)

- แผนที่ดังกล่าวคือแผนที่อะไร

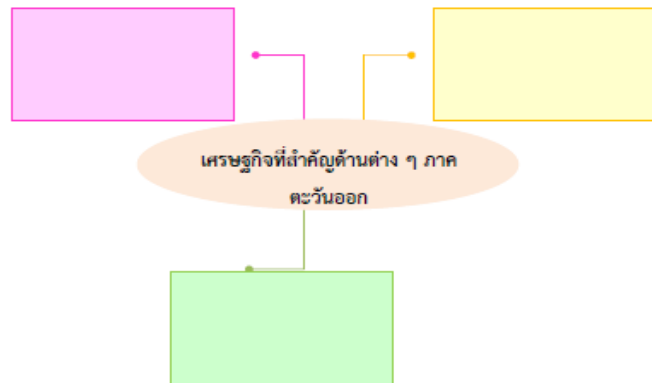
- ภูมิลักษณะทางกายภาพของภาคตะวันออก มีลักษณะอย่างไร

ใบงานที่ ๓

คำชี้แจง : นักเรียนวิเคราะห์เกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิตของประชากรในภาค
ตะวันออก แล้วสรุปความรู้เป็นความคิดรวบยอดลงในแผนภาพความคิด ดัง
ตัวอย่าง

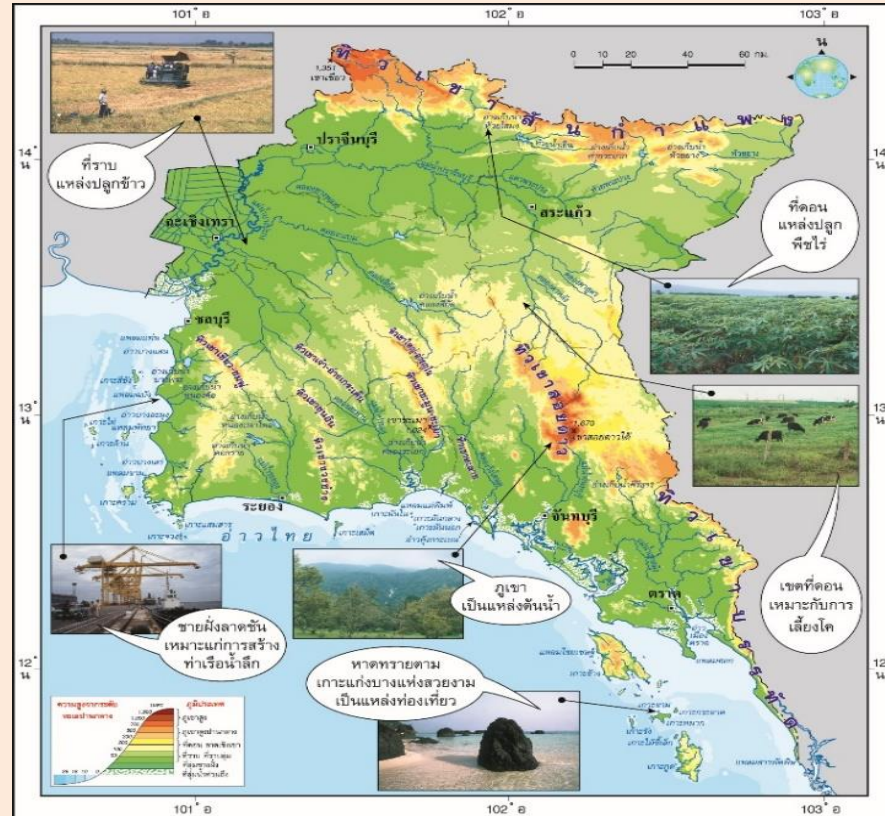
(ตอนที่ 2)

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๓

• แผนที่ดังกล่าวคือแผนที่อะไร

.....

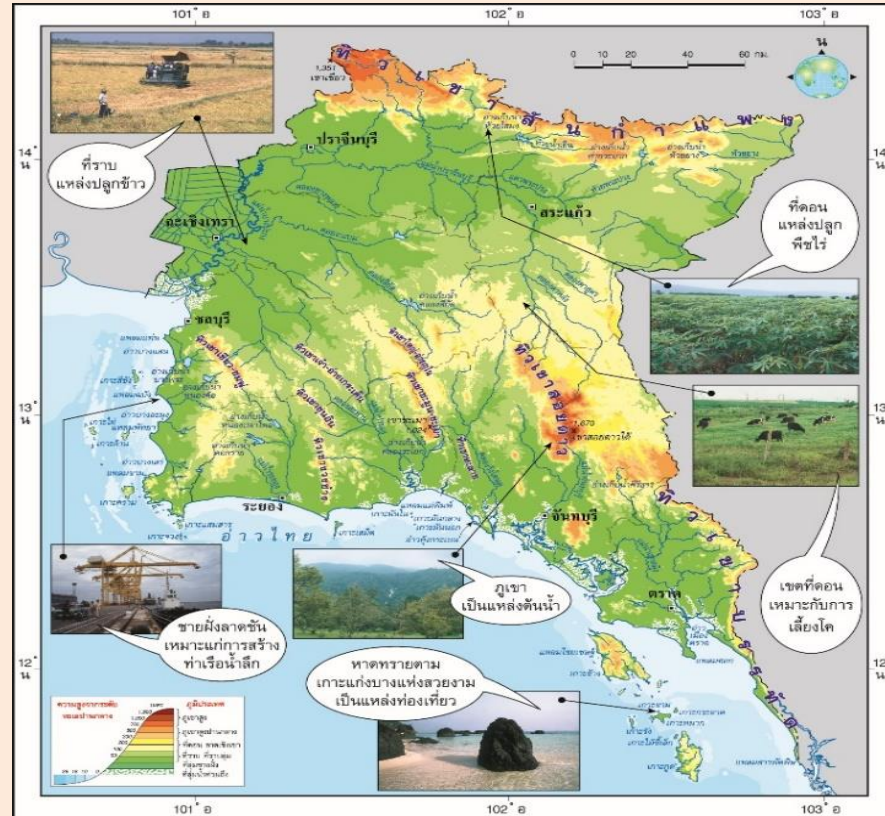
.....

• ภูมิลักษณะทางกายภาพของภาคตะวันออก มีลักษณะอย่างไร

.....

.....

วิถีการดำเนินชีวิต
ของประชากรใน
ภาคตะวันออก

- แผนที่ดังกล่าวคือแผนที่อะไร

.....แผนที่ภูมิประเทศภาคตะวันออก.....

- ภูมิลักษณะทางกายภาพของภาคตะวันออก มีลักษณะอย่างไร

.....มีทั้งภูเขาสูง ที่ราบลุ่ม ที่ดอน และชายฝั่งทะเล
และหมู่เกาะในอ่าวไทย.....

เกษตรกรรม

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบ
อาชีพเพาะปลูก และเลี้ยงสัตว์

อุตสาหกรรม

เป็นภูมิภาคที่รองรับภาคอุตสาหกรรมหลัก
มีโรงไฟฟ้าของภาคเอกชน

วิถีการดำเนินชีวิต
ของประชากรใน
ภาคตะวันออก

การค้าและบริการ เป็นระเบียบ
เศรษฐกิจของประเทศมีท่าเรือ
แหลมฉบังเป็นท่าเรือ

สรุปบทเรียน

ภาคตะวันออกของประเทศไทย มีลักษณะภูมิประเทศที่หลากหลาย คือ มีภูเขาสูง ที่ราบลุ่ม ที่ดอน ที่ราบชายฝั่ง ทะเลและหมู่เกาะ ส่งผลให้เกิดภูมิสังคมที่หลากหลาย มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญในด้านต่าง ๆ เช่น การเพาะปลูก โดยเฉพาะผลไม้ต่าง ๆ การประมง ภาคอุตสาหกรรม การขนส่งสินค้าทั้งทางอากาศและทางน้ำสู่นานาชาติ รวมทั้งการบริการและการท่องเที่ยวอีกด้วย

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง เรียนรู้ธรรมชาติ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงานที่ ๔

เรื่อง เรียนรู้ธรรมชาติภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

